

NATURA 2000

STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

DLA OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY (OSO)

DLA OBSZARÓW SPEŁNIAJĄCYCH KRYTERIA OBSZARÓW O ZNACZENIU WSPÓLNOTOWYM (OZW)

I DLA SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY (SOO)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. TYP 1.2. KOD OBSZARU 1.3. DATA OPRACOWANIA 1.4. DATA AKTUALIZACJI

08-2005

1.6. INSTYTUCJA LUB OSOBA PRZYGOTOWUJĄCA WNIOSEK:

Wojewódzki Zespół Specjalistyczny ds. Sieci Natura 2000 w województwie warmińsko-mazurskim

1.7. NAZWA OBSZARU:

Przełomowa Dolina Rzeki Wel

1.8. WSKAZANE I ZAKLASYFIKOWANIE OBSZARU:

DATA ZAPROPONOWANIA JAKO OZW

DATA ZATWIERDZENIA JAKO OZW

DATA ZAKLASYFIKOWANIA JAKO OSO

DATA ZATWIERDZENIA JAKO SOO

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. POŁOŻENIE CENTRALNEGO PUNKTU OBSZARU

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA

SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA

2.2. POWIERZCHNIA (ha):

1 271,73

2.3. DŁUGOŚĆ OBSZARU (km):

2.4. WYSOKOŚĆ (m):

MINIMALNA

99

MAKSYMALNA

162

ŚREDNIA

130,5

2.5. WOJEWÓDZTWO (REGION ADMINISTRACYJNY):

KOD

PL0E1

NAZWA

Elbląski

% POKRYCIA

100

2.6. REGION BIOGEOGRAFICZNY

ANATOLIJSKI

ALPEJSKI

ARKTYCZNY

ATLANTYCKI

BOREALNY

KONTYNENTALNY

MAKARONEZYJSKI

ŚRÓDZIEMNOMORSKI

PANNOŃSKI

CZARNOMORSKI

STEPOWY

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

3.1.a. Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I:

Kod	% pokrycia	Reprezentatywność			Względna powierzchnia			Stan zachowania			Ocena ogólna		
3140	0,11		B				C	A					B
3160	0,13			C			C		B		A		
6410	0,22			C			C			C			C
6510	1,16		B				C		B				B
7110	0,19	A					C	A					B
7140	0,38	A					C	A					B
7230	0,02		B				C		B				C
9170-2	2,19	A				B		A			A		
9170-3	0,72	A					C	A			A		
91D0-1	0,07		B				C		B				C
91D0-2	0,05			C			C		B				C
91D0-6	0,05		B				C		B				C
91E0-3	8,67	A				B		A				B	
91F0-2	0,67			C			C		B				C

3.1.b. Pozostałe ważne typy SIEDLISK:

Kod % pokrycia

3.2 GATUNKI objęte artykule 4 Dyrektywy 79/409/EWG oraz wymienione w Załączniku II Dyrektywy 92/43/EWG oraz ocean znaczenia obszaru dla tych gatunków:**3.2.a. PTAKI wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG**

Kod	Nazwa	POPULACJA					OCENA ZNACZENIA OBSZARU												
		Osiadła	Migrująca			Populacja	St. zach.	Izolacja	Ogólnie										
			Lęgowa	Zimująca	Migrująca														

3.2.b. Regularnie występujące PTAKI MIGRUJĄCE nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

Kod	Nazwa	POPULACJA					OCENA ZNACZENIA OBSZARU												
		Osiadła	Migrująca			Populacja	St. zach.	Izolacja	Ogólnie										
			Lęgowa	Zimująca	Migrująca														

3.3 Pozostałe ważne gatunki roślin i zwierząt

GRUPA							NAZWA NAUKOWA	POPULACJA	MOTYWACJA
B	M	A	R	F	I	P			
				X			<i>Alburnoides bipunctatus</i>	P	A
				X			<i>Chondrostoma nasus</i>	P	D
				X			<i>Lota lota</i>	P	D
				X			<i>Thymallus thymallus</i>	P	D
					X		<i>Formica picea</i>	P	A
					X		<i>Apatura iris</i>	P	A
						X	<i>Hildebrandtia rivularis</i>	C	A
						X	<i>Nitella flexilis</i>	V	A
						X	<i>Chara tomentosa</i>	R	A
						X	<i>Nymphaea alba</i>	C	D
						X	<i>Nuphar lutea</i>	C	D
						X	<i>Menyanthes trifoliata</i>	R	D
						X	<i>Callitryche hamulata</i>	V	D
						X	<i>Berula erecta</i>	R	D
						X	<i>Veronica beccabunga</i>	R	D
						X	<i>Veronica anagalis-aquatica</i>	R	D

(B=ptaki, M=ssaki, A=plazy, R=gady, F=ryby, I=bezkęgowce, P=rośliny)

4. OPIS OBSZARU

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU:

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Opis Obszaru:

Obszar obejmuje odcinek rzeki Wel o naturalnym charakterze od Lidzbarku do mostu na rzece pomiędzy Grodzicznym a Mroczenkiem. Dno jest piaszczysto-kamieniste, a koryto jest tu bardzo kręte i towarzyszą mu starorzecza. Rzeką charakteryzuje się bystrym prądem oraz dużym spadkiem, sięgającym na niektórych odcinkach 4 %. Wody rzeki zakwalifikowano do III klasy czystości. Między Lidzbarkiem a miejscowością Chełsty rzeka przepływa przez tzw. Las Nadwelski. W pobliżu doliny rozproszone są bagienka śródleśne, z mszarem wysoko- i przejściowotorfowiskowy. Na pn od miejscowości Chełsty znajduje się przełomowy odcinek doliny o znacznym spadku i krętym nurcie ze stromymi zboczami doliny, licznymi bocznymi dolinkami erozyjnymi i źródłiskami, co nadaje temu miejscu podgórski charakter. Poniżej przełomowego odcinka rzeka wykorzystuje fragment rynny polodowcowej. Jest to obszar o bardzo zróżnicowanej młodoglacjalnej rzeźbie, gdzie deniwelacje przekraczają 50 m. Rosną tu lasy łęgowe (Fraxino-Alnetum) wilgotne łąki (Angelico-Cirsietum oleracei, Molinion) i torfowiska (Rhynchosporion albae) związane z potorfiami i naturalnymi jeziorami w dolinie rzeki i zagłębieniami wytopiskowymi oraz kadłubowe zbiorowiska muraw kserotermicznych (Festuco-Brometea) na zboczach doliny i nasłonecznionych stokach wzgórz.

4.2. WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE:

Rzeką Wel na tym odcinku jest bardzo istotną ostoją ichtiofauny typowej dla średniej rzeki krajobrazu młodoglacjalnego. Szczególne znaczenie ma populacja głowacza białopłetwego. Unikatowy charakter ma występowanie zboczowej postaci grądu (zboczowy las klonowo-lipowy - forma siedliska 9170-3). Łącznie w obszarze występuje 14 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, zajmujących ponad 14% powierzchni oraz 10 gatunków z Załącznika II Dyrektywy.

4.3. ZAGROŻENIA:

- Piętrzenie wody na rzece bezpośrednio związane z funkcjonowaniem młynów wodnych i małych elektrowni wodnych oraz często brak sprawnych przepławek.
- Zanieczyszczenia wód rzeki wywołane nieefektywnie funkcjonującym systemem oczyszczania ścieków, a na niektórych odcinkach rzeki jego brakiem.
- W okolicach osiedli ludzkich zagrożeniem dla Przełomowej Doliny Rzeki Wel mogą się okazać procesy urbanizacyjne, a zwłaszcza związane z nimi stopniowe zabudowywanie obecnych łąk i innych obszarów rolniczych i leśnych głównie obiektami o charakterze letniskowym.
- Budowa nowych stawów rybnych oraz rozwój istniejących obiektów stanowi poważne źródło biogenów w ekosystemie rzeczny.

4.4. STATUS OCHRONY:

Fragment Welskiego Parku Krajobrazowego (1995 rok; 24 444 ha),
Rezerwat przyrody „Piekiełko” (2001 rok; 26,19 ha),

4.5. STRUKTURA WŁASNOŚCI:

4.6. DOKUMENTACJA – ŹRÓDŁA DANYCH:

Abromeit J., Neuhoff W., Steffen H., 1889-1940. Flora von Ost-und Westpreussen. Königsberg.
Burak Sz., Pawski A., 1996. Dokumentacja przyrodnicza projektowanego Welskiego Parku Krajobrazowego I, II etap (część toruńska).
Czubiński Z., 1939, Badania nad zabytkową roślinnością Nadleśnictw Lidzbark - Ruda na Pomorzu. Spraw. PTPN za III i IV kwartał 1938 r.
Czubiński Z., 1948. Stosunki florystyczne południowo-wschodniej części Pojezierza Brodnickiego. Prace Kom. Biol. PTPN 11, 3.
Dąbrowski S., Polakowski B., Wołos L. 1999. Obszary Chronione i pomniki przyrody województwa warmińsko-mazurskiego. Olsztyn.

- GDLP 2007.** Inwentaryzacja przyrodnicza. Baza danych INVENT.
- Grudziński Z., 1963.** Dokumentacja geologiczna torfowisk- obiekt Wel na odcinku Chełsty. Centralne Biuro Studiów i Projektów Wodno-Melioracyjnych w Warszawie, mscr., Warszawa.
- Jutrzenka -Trzebiatowski A., Dziedzic J., 1984.** Waloryzacja botaniczna obszaru chronionego krajobrazu położonego w obrębie gmin: Rybno, Lidzbark, Lipowiec i Iłowo, mscr. Okr. Ośr. Rzecz. i Dor. Roln., Olsztyn. Cz. I, II + aneks.
- Kępczyński K., Załuski T., 1986.** Charakterystyka florystyczna i fitosocjologiczna proj. Górznięsko Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego. Ośr. Rzecz. i Dor. Rol. SITR Toruń mscr.
- Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza gminy Lidzbark.** 1993. Fundacja Ekologiczna "Czysta Wkra", Ciechanów.
- Preuss H. 1908** *Betula humilis* Schrank in Westpreussen. Berichte d. Westpr. Bot. Zool. Vereins 30:50-53.
- Rąkowski G. 2005.** Projekt Planu Ochrony Welskiego Parku Krajobrazowego - operat ochrony fauny. Msc. w Instytucie Ochrony Środowiska.
- Rąkowski G. (red.). 2005.** Projekt Planu Ochrony Welskiego Parku Krajobrazowego - Projektowane obszary chronione na terenie Parku. Msc. w Instytucie Ochrony Środowiska.
- Szczepański M. 1998.** Rzadsze składniki flory Welskiego Parku Krajobrazowego. Historia badań florystycznych prowadzonych w rejonie rzeki Wel. W: Jabłoński Z, Tomaszewski W. (red.). Ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych - metodyka opracowań studialnych. Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Toruniu. Przegląd Regionalny, rok III, 1: 185-196
- Szczepański M. 1999.** Reliktowe, chronione i rzadkie gatunki roślin naczyniowych Welskiego Parku Krajobrazowego. Praca magisterska, Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody ART Olsztyn.
- Szczepański M. 2001.** Mechowiska jako ostoja ginących i rzadkich gatunków roślin. Materiały sesji i sympozjów 53 zjazdu PTB. Poznań. (poster)
- Szczepański M. 2004.** Relikty glacialne wśród mchów na torfowiskach Polski północno-wschodniej. Przyroda Polski w europejskim dziedzictwie dóbr natury. 53 zjazd PTB. Toruń. (poster)
- Szczepański M. 2008.** Lipiennik Loesela i sierpowiec błyszczący w RDLP Olsztyn. Łagów. (npbl)
- Szczepański M., Fudali E., Stankiewicz-Kilc M., Stebel A., Cykowska B., Górski P., Zalewska-Gałasz J., Wolski G.J., Wilhelm M., Koopman J. 2008.** Materiały do brioflory „Lasu Nadwelskiego” - planowanego rezerwatu przyrody (Welski Park Krajobrazowy). Parki Nar. Rez. Przyr. 27 (3): 17-29.
- Załuski T. 1988.** Reliktowe i rzadkie gatunki roślin okolic Górzna i Nowego Miasta Lubawskiego. Acta UNC Biologia 29.
- Załuski T., 1997.** Charakterystyka i waloryzacja szaty roślinnej projektowanego rezerwatu "Piekło". Urząd Wojewódzki w Toruniu. Wydział Ochrony Środowiska. Toruń.
- Załuski T. 2003** Dokumentacja botaniczna do planu ochrony rezerwatu "Piekiełko" w woj. warmińsko-mazurskim. Biuro Usług Ekologicznych i Urzędzeniowo-Leśnych "Operat" w Toruniu. Msc.
- Załuski T., Kosowicz M., 1993a.** Dokumentacja przyrodnicza projektowanego rezerwatu przyrody "Las Nadwelski". mscr. Fundacja Ekologiczna "Czysta Wkra", Ciechanów.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU ORAZ POWIĄZANIA Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES

5.1. Istniejące FORMY OCHRONY na poziomie krajowym i regionalnym:

l.p.	kod formy ochrony	obowiązująca nazwa	powierzchnia [ha]	powiązania z obszarem Natura 2000 [%]	data utworzenia [rok]
1.	PL03	Welski Park Krajobrazowy	24 444	95,5	1995
2.	PL02	Rezerwat przyrody „Piekieleko”	26,19	100	2001

5.2. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z ISTNIEJĄCYMI FORMAMI OCHRONY:

wyznaczonymi na poziomie krajowym i regionalnym:

l.p.	kod formy ochrony	obowiązująca nazwa	powierzchnia [ha]	powiązania z obszarem Natura 2000 [%]	data utworzenia [rok]
1.	PL03	Welski Park Krajobrazowy	24 444	95,5	1995
2.	PL02	Rezerwat przyrody „Piekieleko”	26,19	100	2001

wyznaczonymi na poziomie międzynarodowym:

5.3. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES:

KOD OSTOI CORINE	RODZAJ RELACJI	% POKRYCIA
------------------	----------------	------------

6. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA NA TERENIE OBSZARU I W JEGO OTOCZENIU I INNE CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA TEN OBSZAR

6.1. GŁÓWNE CZYNNIKI I RODZAJE DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ORAZ PROCENT POWIERZCHNI OBSZARU IM PODLEGAJĄCY:

na terenie obszaru				
kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
102	Koszenie / ścinanie	B	30	+
160	Gospodarka leśna - ogólnie	B	50	0
166	Usuwanie martwych i umierających drzew	B	50	-
220	Wędkarstwo	B	5	0
420	Odpady, ścieki	B	5	-
403	Zabudowa rozproszona	C	5	-
501	Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	C	5	0
830	Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	B	5	-
800	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	B	30	-
850	Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie	B	5	-

poza obszarem

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
-----	-------	--------------	--------------	-------

7. DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

- Mapy fizyczne obszaru:

- Mapy istniejących obszarów chronionych wymienionych w punkcie 5:

- Zdjęcia lotnicze obszaru:

8. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

NUMER	MIEJSCE	TEMAT	PRAWA AUTORSKIE	DATA